

ARİF NİHAT ASYA'NIN KASTAMONU SULTANİSİ'NDEKİ ÖĞRENCİLİK YILLARI VE BU DÖNEMDE YAYINLANMIŞ ŞİİRLERİ

Mustafa ESKI

Kastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Kastamonu.

Özet

Arif Nihat Asya 1904 yılında Çatalca'da doğmuştur. İlköğrenimini Çatalca ve İstanbul'da yapmıştır. Ortaokula İstanbul'da başlamış ve Bolu'da devam etmiştir. Lise öğrenimini Kastamonu Sultânisi'nde yapmış ve 1923'de mezun olmuştur. Sonra İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'ni bitirmiştir. Adana, Malatya, Kıbrıs ve Ankara'da öğretmenlik görevinde bulunmuş, 1961'de emekli olmuş ve 1975'de ölmüştür.

Arif Nihat Asya Kastamonu'da okurken, burada yayınlanan Açıksöz gazetesi ile Gençlik ve Doğu dergilerinde şiirler yazmıştır. Bu şiirlerde Türklük ve kahramanlık temasını işlemiştir. Şiirlerinin çoğu vezinli ve kafiyelidir. Yapılan araştırmalarda Kastamonu'da yazdığı şiirlerden söz edilmemektedir. Bu makalemizde onun yazdığı şiirler tanıtılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kastamonu, Arif Nihat Asya, Türk Edebiyatı.

THE YEARS ARİF NİHAT ASYA SPENT AS A STUDENT IN KASTAMONU HIGH SCHOOL (SULTANİ)

Abstract

Arif Nihat Asya was born in 1904 in Çatalca. He attended primary school in Çatalca and İstanbul. He began middle school in İstanbul and continued it in Bolu. He attended Kastamonu high school (Sultâni) and graduated from it in 1923. Later, he attended İstanbul University Faculty of Literature. He served as a teacher in Adana, Malatya, Cyprus and Ankara. He retired in 1961 and died in 1975.

While Arif Nihat Asya was attending high school in Kastamonu, he wrote poems in Açıksöz newspaper, Gençlik and Doğu magazines published in Kastamonu. Turkism and heroism were the themes in these poems. Most of his poems are rhyming and balanced. The poems which he wrote in Kastamonu are not mentioned in the research carried out. In this article, the poems which he wrote have been introduced.

Key Words: Kastamonu, Arif Nihat Asya, Turkish Literature.

I. Giriş

Arif Nihat Asya 7 Şubat 1904 tarihinde Çatalca'da doğmuştur. Henüz 7 günlük iken babasını kaybetmiştir. Kısa bir süre sonra annesinin evlenip ayrılmasıyla önce nenesinin; onun da ölümü üzerine halası Gülfem Hanım'ın himayesinde büyümüştür.

Çatalca'da mahalle mektebine gitmiş, sonra İstanbul'da devam etmiştir. Ortaokula İstanbul'da Gülşen-i Maarif mektebinde başlamış; ancak bir müddet sonra okul müdürü Ali Bey'in aracılığı ile Bolu Sultânisi'nin orta kısmına yatılı öğrenci olarak yerleştirilmiştir. Kendi ifadesine göre ortaokulda iken şiirle bir ilgisi olmamıştır.

Bolu Sultânisi'nin ikinci kısmı kapatıldığı için bu defa Kastamonu Sultânisi'ne¹ gönderilmiş, burada yatılı okumuş ve 1923'de mezun olmuştur. Sonra İstanbul Yüksek Muallim Mektebi'ne girmiş ve Darülfünun Edebiyat şubesini bitirmiştir. İstanbul Postanesi'nde ve Anadolu Ajansı'nda kısa bir süre çalışmıştır. İstanbul'da bulunduğu dönemde ilk evliliğini yapmıştır. 1928'de Adana'ya tayin edilmiş ve 14 yıl çeşitli okullarda öğretmenlik görevlerinde bulunmuştur. 1941'de ikinci kez evlenmiştir. Adana ve İstanbul'da askerlik hizmetini yerine getirmiş; terhisini müteakip Malatya Lisesi Müdürlüğü'ne atanmış; sonra bu görevden alınmış ve önce Adana'ya, 1948'de Edirne'ye tayin edilmiştir. 1950–1954 arasında Demokrat Parti Adana Milletvekili olarak TBMM'de bulunmuş; yasama görevi bitince tekrar öğretmenliğe dönmüştür. 1954'de Eskişehir, 1955'de Ankara (Gazi Lisesi), 1959'da Kıbrıs ve 1961'de tekrar Ankara Gazi Lisesi'ne dönmüş ve aynı yıl kendi isteği ile emekli olmuştur².

Şairlerin, yazarların çocukluk ve özellikle gençlik yılları, onların sanat yönünü değerlendirmede çok önemlidir. Çünkü bu dönemlerde alınan eğitim onların sanatçı kişiliklerinin oluşmasında çok önemli bir etkidir. Arif Nihat Asya'nın Kastamonu Sultânisi'nde okuduğu yıllarla ilgili yeterli araştırmalar yapılmamıştır. Hakkında yazılan kitaplarda ve makalelerde bu hususta bir bilgi yoktur. Öğrencilik hayatı, okuldaki sosyal ve kültürel çalışmalara katılımı, mahalli gazete ve dergilerde yazdığı yazılardan söz edilmemiştir. Buna karşılık, lise hayatına ait yazılı hatıralarının bulunmadığı, Kastamonu'daki fikir ortamının ve öğretmenlerin, şairin üzerinde yarattığı tesirlerin bilinmediği ifade edilmiştir. Bütün ülküsünü o dönemin üzerine kuran bir şair, lise yıllarında yazdığı şiirleri beğenmeyip yırtmış mıdır, yoksa bir durgunluk mu geçirmiştir gibi cevabı alınamayan sorular sorulmuştur³.

Arif Nihat Asya'nın Kastamonu'da okuduğu yıllar, Millî Mücadele'nin en kritik dönemidir. Vatanın içinde bulunduğu zor günlerin havasını burada teneffüs etmiştir. Asker sevkıyatlarını, silah, cephane nakliyatlarını ve yaşanan bütün sıkıntıları yakından görmüş; çekilen çileleri, üzüntüleri benliğinde yaşamıştır.

O günlerde halkın moralini yükseltmek için Kastamonu Sultânisi'nde çok fazla müsamereler düzenlenmiştir. Bu toplantılarda okul yöneticileri, öğretmenler ve şehrin ileri gelen kişileri tarafından millî ve hamasî konularda konuşmalar yapılmış, ülkenin içinde bulunduğu durum anlatılmıştır. Öğrenciler tarafından piyesler sahnelenmiş, şiirler okunmuş, kahramanlık şarkıları ve türküleri söylenmiştir. Okunan şiirlerden bazıları bizzat öğrencilerin kendi yazdığı şiirlerdir. Saatlerce süren bu etkinlikleri izleyenler hem eğlenmişler hem de gönüllerini vatan, millet ve kahramanlık duygularıyla doldurmuşlardır. Eğlence türündeki bu faaliyetlerin yanında çeşitli konferanslar da verilmiş ve halk genel siyasî konularda bilgilendirilmiştir. Bu konferanslardan birini İstiklal Mahkemesi başkanı Mustafa Necati Bey vermiş ve konuşması Bir Hitabe adıyla küçük bir kitap halinde basılmıştır⁴. Yine Hamdullah Suphi Tanrıöver "Türklerin

¹ Kastamonu Sultânisi, Abdurrahman Paşa'nın valiliği zamanında, 1885 yılında açılmıştır. Türkiye'nin ilk resmi devlet lisesidir.

² Sadık Kemal Tural, "Ölümünün Birinci Yılında Arif Nihat Asya'nın Düşündükleri" *Töre Dergisi*, sayı:56 (Ocak 1976), s. 16-17.

³ Arif Nihat Asya, *Şiirler*, MEB. yay. İstanbul 1971, s.III-IV.

⁴ Kitaptaki konuşma, yeni yazıya çevrilerek Mustafa Necati Bey'in Kastamonu'daki Çalışmaları adlı esere aynen alınmıştır.

Muhtelif Medeniyetlerle İcra Ettikleri Temaslar ve Avrupa Medeniyetinin Tesiratı” konulu bir konferans vermiş ve tarihte geçirdiğimiz medeniyet aşamalarını anlatmıştır¹.

İstanbul-İnebolu-Kastamonu yoluyla Ankara'ya gidip gelen siyaset ve edebiyat dünyasının önemli şahsiyetleri okulda misafir edilmişler; ziyaret münasebetiyle konuklar şerefine özel müsamereler düzenlenmiştir. Bu toplantılarda misafirler de konuşmuşlar, şiirler okumuşlar ve izleyicilere bilgi vermişlerdir. Okul öğrencileri önemli kişilerle tanışmanın mutluluğu yanında onların fikirlerinden de önemli ölçüde yararlanmışlardır

O yıllarda okul müdürü Mehmet Behçet Yazar², felsefe öğretmeni Enver Kemal³, tarih öğretmeni İsmail Hakkı Uzunçarşılı⁴, edebiyat öğretmeni İsmail Habib Sevük⁵ en saygın öğretmenler olarak göze çarpmaktadır. Bu kişiler okulda ders vermenin yanında, mahalli gazetelerden Açıkşöz⁶ ile Doğu ve Gençlik dergilerinde yazdıkları şiirler ve makalelerle Millî Mücadele'ye destek vermişlerdir. Öğrenciler bu yazılardan büyük ölçüde etkilenmişler; hatta kendileri de aynı gazete ve dergilerde şiirler yayınlamıştır. Arif Nihat Asya; Orhan Şaik Gökyay ve Bahri Vedat ile aynı dönemde okumuştur. Öğrencilerde millî duyguların gelişmesinde öğretmenlerin ve Kastamonu'daki ortamın büyük etkisi olmuştur. Bu hususu Orhan Şaik Gökyay, kendisiyle bizzat yaptığımız konuşmalarda açıkça ifade etmiştir.

Millî Mücadele döneminde Mehmet Akif, Mehmet Emin Yurdakul, Yusuf Akçura, Ahmet Ağaoğlu⁷, Hamdullah Suphi Tanrıöver, Rıza Nur; Yakup Kadri, Fransız gazeteciler Madam Berthe G. Gaulis ve Jan Chiqueline⁸ gibi siyasi ve edebî şahsiyetler Kastamonu'dan gelip geçmişlerdir. Bunlar Kastamonu Sultânisi'ne uğramışlar; bazıları derslere girmiş, konferanslar vermiş ve müsamerelere katılmıştır. Böyle önemli kişilerle doğrudan tanışmak, onları dinlemek, fikirlerini öğrenmek öğrenciler açısından bulunmaz bir fırsat olmuştur.

¹ Mustafa Eski, *Kastamonu Abdurrahmanpaşa Lisesi Tarihi*, Ankara 2005, s.116-117.

² Mehmet Behçet Yazar, *Millî Mücadele yıllarında Kastamonu Sultânisi müdürlüğü yapmıştır. Açıkşöz gazetesinde Nida mahlasıyla makale ve şiirler yazmış; İstanbul hükümetini eleştirmiştir. Kastamonu Asar-ı Kadimesi adıyla önemli bir eser yayınlamıştır. Okuldaki bazı piyeslerde bizzat rol almıştır.*

³ Enver Kemal Bey, 1920-21 yıllarında *Gençlik* adıyla 18 sayı devam eden bir dergi çıkarmıştır. Burada Sultânî öğrencilerinden Arif Nihat Asya, Orhan Şaik Gökyay ve Bahri Vedat'ın şiirleri yayınlamıştır.

⁴ İsmail Hakkı Uzunçarşılı'nın Açıkşöz gazetesinde 64 makalesi ile 52 şiiri yayınlamıştır. Makalelerinin bazıları *Kastamonu Meşâhiri* başlığı altında neşredilmiştir. (Bkz. İ.H. Uzunçarşılı, *Kastamonu Meşâhiri*, Haz. Mustafa Eski, Ankara 1991) . İ.H.Uzunçarşılı ayrıca 1921-1922 yıllarında *Doğu* adıyla 8 sayı süren bir dergi çıkarmıştır. Burada da makaleleri vardır.

⁵ İsmail Habib Sevük'ün Açıkşöz gazetesinde kendi imzası ile 109 başmakalesi ve 68 fıkrası yayınlamıştır. (Bkz. Mustafa Eski, *İsmail Habib Sevük'ün Açıkşöz'deki Yazıları, Makaleler-Fıkralar*, Ankara 1998.

⁶ Açıkşöz gazetesi 15.6.1919 günü yayına başlamış ve 1932 yılında kapanmıştır. Hüsnü Açıkşöz tarafından çıkarılan bu gazete ilk sayıdan itibaren Millî Mücadele'yi desteklemiştir. Daha sonraki yıllarda da Cumhuriyetçi çizgisini sürdürmüştür. Yakın dönemin en önemli kaynaklarından.

⁷ Bkz.: Mustafa Eski, "Ahmet Ağaoğlu ile Kastamonu'da Yapılan Bir Mülakat", *Türk Yurdu*, C.XIII., sayı:72 (Ağustos 1993)

⁸ Bkz.: Mustafa Eski, "Kastamonu'dan Gelip Geçen İki Fransız Gazeteci, Madame Berthe G. Gaulis ve Jean Chiquelin", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, C.XII., sayı:36 (1996).

Arif Nihat Asya Sultâni'de okurken Mehmet Arif adını kullanmıştır. Okul numarası 65'tir. İlk yazdığı şiirin, Enver Kemal Bey'in çıkardığı bir dergide yayımlandığını anlatmıştır¹. Adını belirtmediği bu dergi Gençlik mecmuasıdır. İlk şiiri, derginin 20 Ocak 1921 tarihli 7. sayısında Yurt Acılarından başlığı ile yayınlanmıştır. Aşağıda görüleceği gibi, Kastamonu'da öğrenci iken toplam 20 şiiri neşredilmiştir. Ayrıca Gençlik dergisinde nesir tarzında 2 kısa yazısı bulunmaktadır.

Arif Nihat Asya, okulun kültürel faaliyetlerine de etkin bir şekilde katılmıştır. Okulda 24 Şubat 1922 günü Fâtih piyesi sahnelenmiştir. Bu piyeste Bizans İmparatoru Jüstinyen rolünü oynamıştır². Yukarıda ifade edildiği gibi, okulda çok sayıda müsamereler düzenlenmiştir. Bu toplantılarda dönemin önemli şairlerinin şiirleri okunmuş, kahramanlık şarkıları ve türküleri söylenmiştir. Ayrıca takdire şayandır ki, öğrenciler kendi eseri olan şiirleri okumuştur. Nitekim 1921 yılındaki bir müsamerede Arif Nihat Asya kendi yazdığı şiiri okumuş ve çok beğenilmiştir. 5 Şubat 1921 tarihli Açığsöz, bunu şu sözlerle duyurmuştur: "Şiir okuyanlar arasında, en ziyade takdire mazhar olan 65 numaralı Arif Efendi oldu. Ve okuduğu şiir başkasının değil, kendisinini. Harâb Ellerde nâmındaki bu şiiri, bu genç mekteplinin nasıl parlak bir istikbale namzet olduğunu gösteriyordu. Kendisini samimiyetle tebrik ederiz. Bu güzel şiiri yarınki nüshamızda derc ediyoruz". Elbette bu tür ifadeler öğrencilerin hoşuna gitmiş ve teşvik edici olmuştur.

Arif Nihat Asya'nın Kastamonu'da yazdığı şiirler, kaynaklarıyla birlikte kronolojik sıra dâhilinde aşağıda sunulmuştur. Şiirlerindeki dil sade ve akıcıdır. Aruz ve hece vezni ile şiir yazmakla beraber bazen serbest vezin kullanmıştır. Ancak o dönemde lisede okuyan öğrenciler vezinli ve kafiyeli olan, ölçülü şiir yazmayı tercih etmişlerdir³. Şiirde daha ziyade yarım ve tam kafiyeyi seçtiği görülmektedir. Vatan, millet, kahramanlık ve Türklük sevgisini tema olarak işlemiştir. Daha sonraki yıllarda da aynı çizgiyi sürdürmüştür. Şiirlerinde genel olarak bir hüznün görülür. Bunu o yıllarda vatanın içinde bulunduğu durumla açıklamak mümkündür. Ancak şairin küçük yaşta annesiz ve babasız kalarak büyümesinin etkisini de dikkate almak gerekir.

Arif Nihat Asya; öğrencilik yıllarında ölçülü şiir yazmaya özen göstermesine karşılık, sonraki dönemlerde vezin, şekil ve kafiye konularında kuralcı olmamış, daha serbest bir anlayışı tercih etmiştir. Rubâilerinde ise aruz veznini kullanmıştır.

Bu araştırmanın amacı ve kapsamı, Arif Nihat Asya'nın bütün sanat hayatını irdelemek değildir. Sadece hayatının bir kesiti olan öğrencilik yıllarındaki sanat yönünü ve Kastamonu'da yazdığı şiirleri ortaya çıkarmaktır.

¹ Sadık Kemal Tural, *A.g.m.*, s.18.

² Bu konuda rol arkadaşı Dr. Eşref Sağlar'la birlikte oyun sonrasında çekilen bir fotoğrafın arkasında gerekli açıklamalar bulunmaktadır.

³ Arif Nihat Asya ile aynı dönemde okuyan Orhan Şaik Gökyay, Bahri Vedat ve diğer öğrencilerin şiirlerinde de bu özellik görülmektedir.

II. Açıksöz Gazetesindeki Şiirler

1. Osman Gazi'nin Feryadı-I

Mehmet Emin Beyefendi'ye¹
 İnleyen bir nefes esti derinden;
 Dağıttı benim de ak saçlarımı.
 Beni de kalbimin derinlerinden
 Kemirdi bu hazin rüzgârın gamı.
 Sandım ki dağılan ak saçlarıma
 En koyu bir mâtem rengi sarıldı;
 Sarıldı beynime soğuk bir humma;
 Mâtemden bir okla kalbim yarıldı.
 Bu rüzgâr, gamlarla esen bu rüzgâr
 Bilmedim. yurdumun hangi yerinden?
 Dedim ki: “orada mâtemler mi var?
 Neş’eler uçarken dün seslerinden.”
 Doğmuştu felâket gecesi gibi
 Bir zulmet kalbimin boşluklarına;
 Doğmuş idi bu eş yasın sebebi
 Ruhumun kararın ufuklarına.
 Lâkin ben inanmak istemiyordum
 Yurdumun mâtemli bir haberine;
 Kalbimde felâket duyunca sordum
 Göklerin o ölgün handelerine:
 “Mâtemler taşıyan, nedir bu, rüzgâr?
 Ah! nedir bu boğuk nefes, bu ölüm?”
 Bir korkunç mâtemle doldu semâlar;
 Bir derin sükûna sarıldı sözüm
 Bu engin sessizlik semâsında da
 O gamlı rüzgârın mâtemi vardı;
 Bu derin sükûtun fezasında da
 Yurdumun çağlayan elemi vardı.
 Nihayet işittim dilber İzmir’in
 Yabancı ellerde inlediğini;
 Bu korkunç, uğursuz, kara haberin
 Acısı бүrtüdü bir anda beni.
 O zaman ruhumu akıyor sandım
 Boğucu bir ölüm karanlığına
 Çağlayan ruhumla yasa boyandım;
 Benzeditim bir mâtem renkli yangına.
 Ağlamak istedim, ağlayamadım;
 Bütün göz yaşlarım kalbime aktı
 Boğulup kalırken öksüz feryadım

¹ Mehmet Emin Yurdakul, 6 Nisan 1921 günü Yusuf Akçura ile beraber İnebolu'dan Kastamonu'ya gelmiştir. Okuldaki müsamerede Aydın Kızları adlı şiirini okumuştur. Yusuf Akçura da milli kültür konusunda bir konuşma yapmıştır.

Her bir ses kalbime zehir bıraktı.
 Gözüme türbemin ufuklarında
 İzmir'in kabaran aksi göründü;
 O aslan neslimin öz diyarında
 Her gülen güzellik yasa бүründü.
 Göklerde serseri gezen bulutlar
 Ölümler arayan yırtık bir kefen
 Her yerden fığanlar getiren rüzgâr
 Binlerce neş'eye yersiz bir medfen;
 Dereler bu yurdun handelerini
 Ademe götüren yollar gibidir;
 Nağmeler ölüye söylenen ninni,
 Sessizlik nağmeye mezar gibidir.
 Her ulu kubbeye sindi geceler;
 Oldu her minare bir mezar taşı,
 Kararan ümide döndü her seher;
 Beliren handeyi sardı göz yaşları.
 Uzanın ufuklar muhiti saran,
 Handeyi bunaltın mâtem şeridi;
 Handeler son bahar gibi sararan;
 Gittikçe eriyen bir güzelliği.
 Dağların ak saçlı tepelerine
 Mâtemden, ölümden çelenk takıldı;
 Her yeşil yamaçtan nağme yerine
 Yükseldi, kuşların kısık feryadı.
 Çamların ilâhî uğultuları
 Ta ruha sığınan inilti oldu.
 Göklerde çağlayan mâtem rüzgârı
 Handeler taşıyan kalblere doldu.
 Güneşin sularda çırpınan aksi
 Ah, işte mâtemin cehennemisi!
 Suların titreyen muhteriz sesi.
 Sanki bir öksüzün kısık nefesi
 Sevdalı yıldızlar, sevdalı kamer
 Karardı, gömüldü yas denizine;
 Bir verem hastası oldu da her yer;
 Gecenin solgunluk geldi benzine
 Gündüzün çakarken kara şimşekler
 Beynime yıldırım yağıyor sandım
 Ağlar iken İzmir'de yaşlı mülkler
 O şanlı maziye bakıp utandım.
 Anarken Türklüğün şan günlerini
 Bu günkü acıyla ruhum titredi;
 Anarken o zafer düşünlerini,
 Ruhumun sarardı bütün ümidi.
 (Açıksöz, 20 Temmuz 1921, sayı:238)

2. Osman Gazi'nin Feryadı-II

Biz birkaç yüz yiğit bu topraklarda
 Bir ulu devlete temel atmıştık;
 Yağarken bu büyük, güzel diyarda
 Kuvvete adalet nuru katmıştık.
 Adalet yaşarken kuvvetimizde
 Her hakkı ezilen koşmuştu bize;
 Haksız ölür iken satvetimizde
 Zalimler eğildi kuvvetimize.
 Biz ölüm öldürmüş, hak yaratmıştık,
 Sönmeğe mahkûmdu vatanımızda
 Haksızlık yaratan her zâlim ışık..
 Haksızlık gölgesi yok alnımızda.
 Neslimden yetişen o yıldırımlar
 Her zalim kafaya bela kesildi,
 Tanrının adlinden esen bir rüzgâr
 Bu güzel kıtada her zulmü sildi.
 Bir Fâtilh yükseldi, lânet yuvası
 Ahlâksız Bizans'ı rüzgâra verdi,
 Türklükten yayılan dehşet havası
 Her mel'un hevesi yokluğa serdi.
 Bu güzel kıtada esen her nefes
 Türklüğün ölmeyen faziletidir,
 Bu güzel kıtada melun bir heves
 Çıkarsa yabancı melânetidir.
 Türklüğün timsali Kanunîlerin
 Sığındı garplılar büyüklüğüne,
 Ah! Lâkin bugünkü yaralar derin..
 Bugünkü sükûta, bilmem, sebep ne?
 Zâlimler göz dikti Türk'ün hakkına.
 Dün onun kölesi olan Efonlar
 Başladı bu yurda doğru akına,
 Her zulmün hedefi oldu bu diyar.
 Nedir, ölüm, ak saç mı, ak sakal mı?
 Bu derin mâtemle saran musibet?
 Ah, ey Türk! Dağıt gel bu korkunç gamı!
 Ver bu yas gününe artık nihayet!
 Uğursuz bir günde sardı İzmir'i
 Ölümmler yaratan hak düşmanları,
 Uğursuz bir günde sardı Türkleri
 İzmir'den beliren mâtem rüzgârı.
 Bu kara habere yetmezken sabrım
 Düşmanı nihayet türbemde gördüm,

O zaman acıdan ağlayamadım,
 Yaşayan ruhumu sardı bir ölüm..
 Bu öyle ölüm ki ruhu öldürmez,
 Lâkin her handeyi mâtemle boğar.
 Bu öyle ölüm ki ömrü çok sürmez,
 Lâkin hep izinde mâtemler doğar.
 Bu öyle ölüm ki geçtiği yerde
 Işıklar silinir, zulmet belirir,
 Bu kanlı zulmetin açtığı derde
 Yalnız o ölümü silmek çâredir.
 Vuruldu kabrime vahşi tekmeler,
 Bir vahşi bağrıışma titretti beni.
 İçinde nağmeler inleyen seher
 Korkudan susturdu her nağmesini
 Kim feryat ettiyse kısık feryadı
 Süngüler altında son nefesi oldu.
 Korkudan hiç kimse ses çıkarmadı.
 Herkesin hicrânı kalbine doldu.
 Analar önünde kesildi bugün
 Yetimlik kalbine sinen çocuklar,
 Açıldı kabrime kan dolu bir gün
 Kanlarla boyandı sanki ufuklar.
 Mezarlar deşildi çıktı kemikler
 Canavar ruhların bir zevki için,
 Sandım ki ölümler fırladı yer yer
 Coşarak ruhları ölen erlerin.
 Alevler, dumanlar, kanlar her yanda
 Kıyamet gününü andırıyordu,
 Binlerce yüreğin hepsi hicranda..
 Kuşların bile boş kalmıştı yurdu.
 Siyahlar renk oldu her pembe güle
 Ağlayan, inleyen, ölen sayısız..
 Irkından aldığı kanlı vahşetle
 Bu yaşlı sahneye gülen sayısız..
 Ah! Böyle günü de görecek miydim?
 Şerefle süslenmiş günlerden sonra?
 Ansızın karardı, neden, ümidim,
 Kalbimde açıldı bir derin yara!
 Ah! Artık yarına neş'e doğmazsa
 Mâtem büsbütün avelenecek,
 Bu korkunç mâtemi neş'e boğmazsa
 Ümidim büsbütün solup sönecek.
 (Açıksöz 26 Temmuz 1921, sayı:243)

3. Osman Gazi'nin Feryâdı- III

Kurtuluş gününün ilk ışıkları
 “İnönü” ufkundan doğdu, yükseldi:
 O zaman Türklerin zafer rüzgârı
 İklimler aşarak kabrime geldi.
 O günden beri beklemekteyim
 Türkleri kabrimde sabırsızlıkla:
 Ah! O gün canlandı solan ümidim;
 Ağladım kabrimde bu yalnızlıkla.
 Vaşiler içinde bu yalnızlığın
 Pek yakın bir günde gelmez mi sonu?
 Bu korkunç çehreler olmaz mı yarın
 Ah! Pek çok bekledim Türk Ordusunu.
 Hilâlin yasına gülen bayraklar
 Türklerin eliyle yırtılsın artık;
 Mazlumun na'sından kurulan taklar
 Zâlimin başına yıkılsın artık.
 Bu kara alevli korkunç zulmetler
 Hilâlin ışığı altında sönsün;
 Nağmeler yaratsın yine her seher;
 Açılsın Türklüğe neş'eli bir gün.
 Kimsesiz çocuklar öksüzlüğünü
 Unutsun hilâlin nuru içinde;
 Her kalbi okşasın zafer düğünü
 Her şehit kabrinden yükselsin hande.
 Nedir ölüm, ak saç mı, ak sakal mı
 Bu derin mâtemle saran musibet,
 Ah, ey Türk! Dağıt gel bu korkunç gamı!
 Ver bu yas gününe artık nihayet.
 (Açıksöz, 1 Ağustos 1921, sayı:248)

4. Bursa'm

-Kardeşim Mirza'ya-
 Ruhunun sevincini mâtemler sarmış,
 Semâlarında bile öksüzlük varmış;
 Semâlar bile yaşlı ruhuna darmış;
 Dünkü parlak taliin bugün kararmış.
 Öksüz geceler sinmiş kubbelerine,
 Hasret çekiyormuşsun bir pembe güne;
 Bağlarında sümbüller, güller üstüne.
 Kanat germiş şimdi bir kara mezarmış.
 Türk'ün kalbine sinmiş kısık nefesin,
 Sen batmadan kararan yorgun güneşsin,
 Ah! Öldün mü, ne oldun, çıkmıyor sesin.
 Söyle Bursa'm taliin neden kararmış?
 (Açıksöz, 4 Ekim 1921, sayı:300)

5. Harab Ellerde

Geçtim sesinde bayrağımın yâdı ağlayan
 Baygın duruşlu, mâtemi engin denizleri..
 Sessiz adımlarımla dolaştım yorulmadan
 Sessizliğinde ah uyuyan yangın izleri.
 Kızgın, dumanlar, küllerin üstünde ağladım;
 Kızgın dumanlı, ah, o zaman boğdu ruhumu.
 Ölgün sesimle göklere feryada başladım.
 Ölgün sesim de bilmiyorum, sonra sustu mu!
 Birden karardı dalgalanan sisli gözlerim,
 Düştü dumanla gölgelenen küller üstüne.
 Rüzgâr esince küllere gark oldu her yerim,
 Lâkin solan ümidimi soldurmadım yine.
 Kalkıp bakışlarım sönük, ölgün ilerledim..
 Sessiz adımlarımla dolaştım yorulmadan.
 Bazen durup da müjdeli bir nağme bekledim:
 Baykuşlar öttü müphem ufuktan zaman zaman.
 Baykuşların sesiyle dolarken kulaklarım,
 Birden yayıldı ruhumda bir âşinâ nefes.
 Hâlâ onun füsûnunu ruhumda sakladım..
 Hâlâ kulaklarımda o mâzide gizli ses:
 “Ey yolcu, geç, bu yolların üstünde ağlama;
 Göz yaşların ümidine damlar, zehir olur..
 Sus, sen de yaşlı yurduna mâtemle çağlama;
 Yurdunda çağlayan yasa ruhunla karşı dur!
 Duydukça göklerinde uçan son nefesleri,
 Boynun bükülmesin, yüreğin yas bürünmesin.
 Türk'ün büyüklüğünde yasın var mıdır yeri?
 Sen pek büyüksün, alınna mâtem sürünmesin!”
 Çok ağladım kederle, dedim, pek çok ağladım:
 Lâkin solan ümidimi söndürmedim, yine.
 Göz yaşlarımla gönlümü Allah'a bağladım,
 Türküm! Büyüklüğüm, düşemez mâtem üstüne.
 Rüzgârla uçtu, titreyerek gürleşen sesim..
 Bilmem o göklerimde sinen ruhu buldu mu?
 Artık o ilde ben diyemez miyim ki bilsem
 Bir gizli ses ümit ile sarmıştı ruhumu.
 Geçtim ateşli külleri, külden dumanları;
 Geçtim sükûtu dinleyerek. dindi ağlamam;
 Ruhumda söndü her elemin gizli rüzgârı.
 Sönmez bir iz açıldı hayâlimde: İntikam.
 (Açıksöz, 6 Kasım 1921, sayı:328)

6. Gurub

-İlhan Şevket'e-
 Bir cehennem... Sanki gökte kayıyor kanlar;
 Sarılıyor şimdi güne kanlı dumanlar
 Sessizliğe haykırarak yanan yurtların
 Kızılığın gökte bile çiziyor yangın.
 İnsanlığın vahşetini gökler yazıyor!
 Gün batıyor, bir cehennem doğuyor gibi..
 Geniş, uzun bir gündüzün işte en dibi!
 Kamaştıran ışıkların örttüğü sahne
 Bugün artık açılıyor şarkın önüne.
 Medeniyet gibi bir nur saçan cehennem
 Rüya gören bakışlara görünsün bir dem.
 Şimdi göğün rengi soluk, ufuklar donuk;
 Belki artık örtülecek tutuşan ufuk;
 Saklanacak gecelerin derinliğine,
 Garbın engin alındaki o kanlı sahne;
 Belki gece dehlizinden geçip yarına
 Kavuşacak yine günün ufuklarına.
 O sönse de bakışlarda kaldıkça aksi
 Fıskıracak her yürekte bir lanet hissi.
 Sessiz sessiz her kıyıya akıyor gece,
 Her ümidi karanlıkla yakıyor gece!
 Günün hissiz sinesine dökülen kanlar
 Gecelerin körlüğüne oldu yâdigâr!..
 (Açıksöz, 13 Şubat 1922, sayı: 411)

7. Öksüzlere

Himaye-i efal için.
 Ruhunuzdan sükûtu bir inkisar taşıyor
 Her yüreğe damlıyor göz yaşlarınız.
 Bu milletin kalbinde mâteminiz yaşıyor.
 Dinmeyecek gibi mi yas rüzgârımız?
 Günün altında duran koyu kan izi,
 İncitti kalbinizi...
 Hayatın mânâsını çok erken öğrendiniz;
 Ruhunuz bunun için
 Handesiz,
 Bezgin.
 Gözleriniz dalmasın yine derine:
 Açıldı ruhunuzun her kederine
 Şefkat dolu bir ufuk..
 İşte artık gecenin benzi pek uçuk.
 Taliinizde doğan bu gizli şafak
 Sonsuz bir gün olacak
 Çekilecek karanlıklar, kalmayacak sisler bile;
 Okşanacak gözleriniz bu gündüzün mehtâbı ile.
 Değilsiniz artık öksüz,
 Öksüzlüğün gurubu, bu yeni gündüz.
 (Açıksöz 27 Şubat 1922, sayı:428.)

8. Bir Hitap

Ruhumuz dolaşüyor ufuklarında
 İniyor gölgelerin gözlerimize,
 Daldın sen de benlikten kalan son ize
 Bizden ses vermiyor mu ufuklarında?
 Dün göklerden açılmış bir yol gibiydin.
 Öpüyordun eğilen ak alnımı
 Şu geniş gönlümüzün sen sahibiydin
 Şimdi nerde mâzinin şanlı yıldızı
 Sana Türk diyenlerin alçaldı sesi
 Söyle o temiz kalbin (.*) söndü mü?
 Kanımın şafak rengi ah bulandı mı;
 Kalmadı mı ruhunda Türk'ün nefesi
 Yazık parlak yıldızın battı sinende
 Senin varsa mezarın ah sinesinde.
 (*) Buradaki kelime okunamadı)
 (Açıksöz, 6 Mayıs 1922, sayı: 477)

9. Ayrılık ve Ümit

İzmir için
 Bir akşam benzimizden solgun bir güneş gördük,
 Dedik bu şarkın yeni bir uhrevî kadını.
 O gün gurub senin de ufka yazdı adını.
 Gündüz yüzlü ay'ını gecelerle eş gördük,
 Gözlerimizi silen bulutlar serap oldu,
 Tesellimiz kalmadı senden uzak düşünce..
 Sarıldı hepimize ölümlü bir düşünce,
 Ümitlerimizin son izi de harap oldu.
 Gecenin sükûtuna benzedi feryadımız..
 Karanlıklar yolcusu oldu artık adımız.
 Gecelerin güneşi oturunca tahtına,
 Bir gülümseme geldi yerin, göğün bahtına.
 Sahilin kızları sildi aksini sudan,
 Suların fısıltısı geceye dedi: Uyan!
 Dalgalar âleminin parlayan derinliği
 Eğilen kayaları aldı serin koynuna,
 İlham verdi kıyıya denizin serinliği,
 Şen bulutlar sarıldı ayın billur boynuna.
 Ufkun yaşlı alnına çekildi beyaz şerit,
 Bir şâir el sessizce engine yazdı: Ümit!
 (Açıksöz, 14 Mayıs 1922, sayı:484)

Bigâneler Önünde (*)

Şimdi cezbeli bir zevk, şen bir âlem eşkiz;
Lâkin gurub etmez mi sizin de güneşiniz?
Şu gümüşlü, altunlu vücut ufka inince
Sizin gölgenizde korkunç olmaz mı gece?
Her nuru için için eriten, harap eden
Musibetler önünde nasıl sabredersiniz?
Yanınızdaki siyah kefenli harabeden.
Şen yuvanıza küller savrulmaz mı dersiniz?
Bunca gün sevda bezmi olmuştu mâbediniz;
Bâkirler mihrabının mumlarıyız dediniz.
Onlardan başka bir şey asla düşünmeyiniz.
Lâkin şu zavallı da kimsesiz bir kadındır,
Onun fersiz gözleri, dalgın elâ bakışı
Kalbe söylenenden daha pek çok yakındır.
O şimdi benzi gölge, dumanlı bir harabe;
Kitabesi belirsiz siyah saçlı bir Kâbe..

(*) *Bu şiirin imza yerinde eski harflerle mim ve elif (M.A) harfleri yazılmıştır. Dil ve üslup itibarıyla Mehmet Arif (Arif Nihat Asya)'e ait olduğu kanaatindeyiz.*

(Açıksöz, 29 Temmuz 1922, sayı 542)

10. Harabelerde Gece

Yerde renk, semâda ses gömülüdür..
Bütün mesafeler şimdi ölüdür.
Diyenler var ki: bu öksüz geceler
Feryat günlerinin tevkilidir.
Ne kadar benziyor göklerde ay
Mezarlar üstünde açmış bir güle;
Belli ki, yüzüne düşen gölgeyi
Silemez ezeli güneşler bile.
Gizli bir hayâle doğru gidiyor,
“Yıllardır bu iller böyle mi” diyor
Yıllardır bu derin derde sabreden
Hangi varlıkların tahammülüdür?
Geceler yıldızlar yurdu olsa da
Benzinde sezilen, karanlık bir kış.
Bu çelik kafese düşen hangi kuş
Sabahın yolunda hiç ağlamamış?
Saniyor yoklukta bunalan gönül,
Bu uçan siyah şey kendi gülüdür.
Yıldızlar bir ömrün kıvılcımları
Geceler bir kızın mâtem tevlidir.

(Açıksöz, 10 Ağustos 1922, sayı: 556.)

11. Yurdunda Bir Türk

Bu yiğitler yurdunun gür nefesli göğsünde
Asırların lisanı abideler yükselir;
Önlerinde istikbal açılır perde perde...
Dibinde mesafeler secde eder gibidir,
Gökyüzünde kaybolmuş gölgesiz yükseklerin
Gölgelendirdiği yer cihanlar kadar derin!
Oralarda kimsesiz, ak bulutlar dinlenir,
Onlar bulutların da secdegâhidir denir.
Onlar, vatan aşkının gün kanatlı mihrabı;
Bir mehabet şeklinde göğün yere hitabı!
Onlar başlı başına göğe yoldaş bir cihan,
Sefiller dünyasından şâha kalkmış bir isyan!
Duman rengi etekler baygın düşüncelerin,
Müphem ihtisasların bayıltıcı ma'kesi;
Öğlenden dağılır mehtaplı gecelerin
Gündüze ilham veren esatiri, gür sesi!
Dinler uzak sahiller, uzak cihanlar dinler..
Sükût ile eğilir, cevap verir enginler.
Ben, o şen yamaçların uykulu bağlarında
Binbir zafer destanı okumuş bir yolcuym.
Bu günde gül benzinin sararmış çağlarında.
Her damlası mersiye, bulanmamış bir suyum
Bugün bütün varlığım kan ve ölüm şahidi
Ahiret türküsünü ruhlarından istedi!
Bazen âşına oldum mezarların diline...
Güneş dedik, diyorlar, bir türbe kandiline!
İncilerim dağıldı heykellerin dizinde;
Dolaştım, nur aradım, gecelerin benzinde.
Taliin sesi benden gizledi ilhamını,
Dalgalar açıklara, rüzgârlar çöle düştü.
Yalvardım...Söylemedi kötümser encâmını
Baktım: Artık denizler buz olmuş bir gümüştü.
Aradım yiğitlerin o mağrur sallarını,
Önümde adem şekli uzattı dallarını.
Baktım: Söndürecek nur arayan bir rüzgâr var,
Parçalayarak yelken gözeten fırtınalar..
Ben onların önünde sönmez bir ezel nuru,
Bulutların yoldaş bir tanrı yelkeniyim.
İnsanlık mihrabına, gök kıblesine doğru
Yürüten yolcuların önünden gideniyim.
Bana yerden sordular: Göklerden haber verdim;
Lâkin dünya yüzünde ben de vatan isterdim..
Haris ellere doğru alevlidir gözlerim;
Dünya adımı sorarsa,” Türk” yahut “Hak” derim!

(Açıksöz, 25 Ağustos 1922, sayı:566)

12. Trakya Marşı

O ellerde de rüzgâr gaziler ahengidir
 O dağlarda da şafak al sancağın rengidir
 Kuşlarında destanlar duyulan ey şanlı yurt
 Saçlarının bu günde ay-yıldız çelengidir
 Yakından duyduğün ses gaziler ahengidir
 Gaziler ahengidir
 Ey hazan yaprakları üstünde doğan yıldız
 Yıllar var ağlıyorsun yıllardır ruhun yalnız.
 Bugün berrak hilâlin koynudur yine yuvan;
 Bugün sana kavuşan hasretli kuşlarınız
 Ey soluk yapraklardan renk alan sarı yıldız
 Ey sarışın güzel kız!
 Bir gün ki, seni vuran ummadığın bir koldu,
 Sinende felâketler tahammülden çok oldu;
 Dilber tarlalarını biçti yabancı eller...
 İşte altın başaklar bugün çelik ok oldu
 Altın başak, çelik ok birbirinin dengidir,
 Birbirinin dengidir.
 (Açıksöz, 20 Kasım 1922, sayı: 643)

13. Halâskâr

Mustafa Kemal Paşa 'ya
 Hâmisiz bir diyarın en heybetli eriydi,
 Gurublar dergâhının siyah saçlı mer'iydi.
 Uzun kirpikleriyle kapayıp gözlerini,
 Tılsımlı kavalından üfledi sözlerini.
 Saçlarının uçları ta yıldızlara değdi,
 Hitapları önünde cihanlar boyun eğdi.
 Bir akşam saffetine büründü kabileler,
 Silindi gözlerinden o rengârenk hileler:
 Şeytanın, günahkârlar kıstı fenerlerini;
 Sihirbazlar söndürdü fâni hünerlerini.
 Bir halâskâr elinde sükûn bulunca belde,
 Zulüm, riya saklandı mesafeler içinde.
 Gecenin siyah saçlı, semavî ihtiyarı,
 Bulmak için saklanan bu günahkâr başları.
 Yaktı gümüş bir hilâl şeklinde şamdanını,
 Sonra okuyla aldı cânilerin canını.
 (Açıksöz, 29 Ocak 1923, sayı: 694)

III. Doğu Dergisindeki Şiirler

1. Son nefesim

(İntihar eden bir zavallı dilinden)

Zavallı gönlüme artık tenim mezar olsun!
 Mezara yolladığım hande bahtiyar olsun!
 Bugün gamım bana yâr oldu; artık isterse
 Cehennem ateşi bitmez gamımla yâr olsun!

Ölümlle titredi ruhum sönük hayatımda;
 Cihanda bekleyişim mevte intizar olsun!
 Fakat bugün; bana artık ölüm demek yaşamak,
 Bu mevte bari vedaım bir intihar olsun!
 Bütün ümidimi tali' getirdi son nefese,
 Benim de son nefesim dehre yadigâr olsun!
 (Doğu Dergisi, 1 Ocak 1922, sayı:1)

2. Feride Hanım 'a Nazire¹

Aşıkların emelleri bir gün hazân olur
 Dilberlerin gururuna gökler mekân olur.
 "Dünyada sevgi sevgiyi davet eder", sözü
 Ma'nâsı en asılsız olan bir beyan olur.
 "Dilberde görmeyince seven" sevgiden eser
 Aşkın mekânı nefrete bir âşîyân olur.
 En sonra âşık anlayamaz olur sâde gölgesi
 Şâirlerin dilinde bayram bir figan olur.
 Derler ki, hiç olur mu onun gizli varlığı
 Ölmüş görünse makberi bir âsumân olur.
 Şâirlerin bu fikri yakın olsa doğruya
 Gönlüm zemini gökler olan bir cihan olur.
 (Doğu Dergisi, 15 Şubat 1922, sayı:4.)

IV. Gençlik Dergisindeki Şiirleri

1. Yurt Acılarından

Gözlerimiz kan dolu.. gezer, ağlarız,
 Biz öksüz diyarların öksüzleriyiz!
 Avâre âşıklarız, aşkımız temiz..
 Bir onmaz şelâleyiz, gama çağlarız..
 Kalbimiz göz yaşından bir ulu deniz,
 Dalgalarında vatan ağlar, dolaşır,
 Arar ufuklarında handeli bir iz..
 Ufukları kan rengi bir karanlıktır.

¹Feride Hanım (1837-1903) Kastamonuludur. A. N. Asya; onun şu gazeline nazire yazmıştır:

Ol dil-rubâyı gör ki ne şüh-i cihân olur
 Gittikçe bu hüsn-ü ân ile âşüb-ı cân olur
 Levh-i cemâli sâde iken cevr iderse ger
 Hatt-ı lebinde vefâ yazılır zamân olur.
 Bir gül-nihal-i işve gerek hâk-i pâyine
 Bülbül misali cuy-i sirişkim revân olur
 İti belâ-yı tîrine bu çarh beni hedef
 Mecrûh-i gamze olan gerçi bî- nişân olur
 Bir dildeki cevân ederse hubb-i Murtazâ
 Olmaz esir nefesine sâhib-kârân olur
 Afv eyler ise Hazreti Sâmih kusûrünü
 Elbette Feride-i nâ-kâm kâmrân olur.

Karanlıklardan ölüm yüzü kartallar
Yurdun iniltisine kahkaha yollar..
Sararmış kıyılarda nazlı bülbüller
Dalgalanan denize nâleler döker..
İştilen enîne yürek dayanmaz..
Yüce Türk oğlu nasıl bu derde yanmaz?
Elbette kuşlar ağlar, dalgalar ağlar,
Her şeyin kalbini yurt acısı dağlar.
Nerede ah vatanın eski neş'esi?
Niçin işitiyorum bir baykuş sesi?
Hilâle mi söğüyor o uğursuz ses?
Vatanım kalıyor mu benimle bikes?
Ey hâtefin nefesi, sus, cevap verme!
Anlıyorum ki, ermiş gam hilâlime..
Vurulmuş ta kalbinden zavallı vatan!
Ey Türk, bu acı. Fakat doğrudur, inan:
Yok, yok, yalan, inanma inanma kalbim!
Ben zehirli dilimle yalan söyledim..
Kessinler bu uğursuz paslı dilimi..
Lâkin aman yine bir ses var enginde;
Ne o, öten siyah bir baykuş dili mi?
Mutlak odur, ah, odur duydum deminde!
(*Gençlik Dergisi, 20 Ocak 1921, sayı:7.*)

2. Bir cumanın hâtırası

-Kardeşim Bahri Vedat'a¹

-I-

Bilmem, o ölüm mevsiminin handesi miydi?
Her günkü donuk kasveti atmıştı semalar;
Her günkü yeri kasvetli kefenlerle saran kar.
Gitmişti uzak illeri setr etmeye şimdi.
Hâlâ güneşin saçları hummalı ve solgun
Titirdi gümüş handeli, sevdalı sularda;
Hâlâ suların handesi bir giryeli ruhun
Hummasına benzerdi bu hummalı diyarda..
Hâlâ kurulur handeye küskün gibi yaşlı
Hâlâ uyuyan bahçelerin handesi paslı
Hâlâ uzanan dağların ak saçları vardı..
Enginleri sisler yine kasvetle sarardı.

-II-

Biz ruhumuzda dalgalanan aşkı dinledik.
Gittik su başlarında da hicrânı inledik..
Bir lâhza dalmışız daralan ruhumuz ile
Umkunda bir semâ açılan sâyedar ile
Dalmış o altımızdaki esmer büyük kaya
Bizden asırlar önce müebbed bir uykuya

¹ Bahri Vedat; A.N.Asya ile aynı yıllarda Kastamonu Sultânisi'nde okumuştur. Açıksöz gazetesi ile Gençlik dergisinde milli ve hamasi duygularla dolu güzel şiirleri yayınlanmıştır.

Hissiz kalan sükûneti üstünde kim bilir.
Kaç kimsesiz zavallının âlâmı inlemiş?
Bilmiş mi derbeder suların titreyen geniş
Ruhunda bekleyip süzülen nağmeler nedir?
Lâkin sularda gölgeli sahilde ağlayan
Biz kimsesiz gönüllere bigâne çağlıyor;
Lâkin sularda gölgeli sahilde bir zaman
Suda gülen çiçeklerin aşkıyla ağlıyor
Bak şâirim, bu belde her şeyde giryeye var,
Rüzgârların sükûnu da bir gamlı bestekâr.

-III-

Sularda hande çizen gölgeler derinleşti,
Güneş ufukların üstünde titriyor şimdi..
Bu solgun illere bilmem neden güneş küskün?
Bu yerde pek kısa gündüzlerin hayatı, niçin?
Güneş veda edecek; biz de şâirim gidelim..
Bugünkü hâtıramız pek elemli, pek mazlum!

-IV-

Yavaş yavaş dönüyorduk, yaşlı sahilten,
Günün elemeleri altında titriyordu dere.
Sularda hande çizen bir hayal ararken ben
Bakışlarım dönüvermişti karşı gölgelere.
O gölgelerde siyah saçlarında sevdalar
Parıldayan iki kız vardı. muhteriz iki kız
Ölümlü bir gecenin göklerinde bir yıldız
Nasıl sabaha kadar kimsesiz kalır; ağlar.
Nasıl sükûn ile inler, sabahı beklerse
O kızların da derin bir sükûnu varmış ki
Haris imiş yolun üstünde ilk elemli sese.
Elemleriyle akarmış gümüş sular sanki.
Zavallılar geziyor şimdi karşı sahilde
Derin bakışları yorgun sularda titreşiyor,
Bakışlarıyla gülen şâirim, şu kızlara sor
Elemle biz dolaşırken bu kimsesiz ilde.
Ne istiyorlar acep, ruhumuzdan, anla hele?
Biz öyle bir eriyen loş saadetiz ki bugün
Sönük bakışlarımız deyse bir sihirli güle
Zehir o: Bizde açan her zavallı hande için.
Sanki azmış bu kadar ağladığım sevdadan
Yine tali' beni aldatmak için gönderdi,
Ağlayan ruhuma mahmur iki sevda yaratan;
Ben unutmazdım o hasretle biten boş derdi.
Size kandım mı? Hayır, artık inanmam, kanmam;
Şimdi hülyâlı sulardan, ötüşen kuşlardan
Doğuyor giryeye çizen handeye küskün sevdam
Deli der sizdeki sevdalara saffetle kanan.

(*Gençlik Dergisi, 15 Şubat 1921, sayı:9*)

3. Ağlarken

Gözlerim doldu da her şey yine bir sis oluyor.
Yine rüyalı ufuklarda da bir titreme var.
Sanki benim gibi, ruhum gibi her şey soluyor;
Sanki kalbimdeki hicran ile dolmuş bu diyar.
Ağlamak işte nasibim, yine ah, ağlıyorum!
Bütün öksüzlüğüm artık taşıyor kalbimden.
Yalnızım. Ağlıyorum, gülmeye küskün ruhum.
Son tesellisini gelmiş buluyor ağlarken!
Son teselli bana göz yaşlarım, ah ağlıyorum
Ağlasın kalbime handeyle dolan hülyalar!
Sarmasın ufkumu artık bu ölüm handeli kar.
Ben, geçen günleri müphem, ölü bir rüyayım,
Şimdi bir sisli yolun üstüne düştüm yalnız.
Belki bir lâhza, demiştim, yaşarım sevdasız.
(*Gençlik Dergisi, 30 Nisan 1921, sayı:14.*)

4. Kalemime

Seni, bilmem ne zaman incittim,
Şu sönük şiirime küstün çabucak;
Kırılıp kalbimi kırdın yine bak.,
Niye küstün bana, munis kalemim?
Muhteriz sözlerin artık sustu,
Yüreğim sözlerinin son yurdu
Sen diliydin şu sönen benliğimin;
Şimdi küstün bana bilmem ki niçin?
Sana mahremdi benim her elemim,
Kalbimin hissini sen söyledin;
Bana mahremdi senin her derdin.
Şimdi bilmem neye küstün, bilmem!

Derdinin mahremiyim ben söyle!
Bana birden neye küstün böyle?
Kaderin küstü bugün benliğime,
Bari munis kalemim sen küsme!
Tercüman ol yine sevdalarım,
Darılıp, ruhuma hicran olma!
Kalbimin girye çizen şiiri gibi,
Hiç bu dargınlığın yık sebebi,
Senin esmer izinin üstünde
Hislerim bazı söner, parlardı?
Ruhumun taşıdığı munis günde.
Ansızın ruhunu bir his sardı
Öyle bir his ki, nedir anlamadım,
Kâğıt üstünde atarken bir adım
Duruverdin ve kırıldın birden..
Sana ümidimi vermiştim ben,
Şimdi hülyalarım elemler doldu,
Son sesin ruhuma hicran oldu.
Kırılan kalbimin açtım içini,
Görmedim orda sönen hislerini
Anladım: kalbini öksüzlüğümün,
Şu sönük hisleri birden boğdu,
Öksüz ümidimi öldürmek için
Acı bir girye de senden doğdu
Sensiz artık işitilmez duygum,
Şimdi ben sessiz akan gamlı suyum
Gel, bu küskünlüğü artık anma,
Tercüman ol yine sevdalarım.
(*Gençlik Dergisi, 1 Haziran 1921, sayı:16*)

Kaynaklar

1. Açıksöz Gazetesi.
2. Asya, Arif Nihat, Şiirler, M.E. B. yay., İstanbul 1971.
3. Doğu Dergisi.
4. Eski, Mustafa, Kastamonu Abdurrahmanpaşa Lisesi Tarihi, Ankara 2005.
5. Gençlik Dergisi.
6. Tural, Sadık Kemal, “Ölümünün Birinci Yılında Arif Nihat Asya'nın Düşündürdükleri” Töre Dergisi, sayı:56 (Ocak 1976).